T.C.
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İletişim Fakültesi Dekanlığı

Ankara, iletişim numarası: +90 543 544 6638
www.ahbv.edu.tr e-posta: zakiravsar@gmail.com

Al-Farabi adındaki Kazak Milli Üniversitesi, İletişim Fakültesi, "6D050400 – gazetecilik" ihtisası doktora öğrencisi Alimzhanova Aikerim Bolatovna'nın "Multimedya gazeteciliğinde yeni teknolojiler: oluşum, istisna ve estetik ilkeler" adlı doktora tezi ile ilgili

FİKİR

Tez yazarı Aikerim Alimzhanova'nın "Multimedya gazeteciliğinde yeni teknolojiler: oluşum, istisna ve estetik ilkeler" adlı doktora tezinin tamamıyla usulüne uygun yazılmış bir çalışma olduğu söylenebilir. Araştırma konusuyla ilgili kazakça, rusça ve ingilizce akademik kaynakları inceleyerek, çalışmada yerinde kullandığını görüyoruz.

Alimzhanova Aikerim, Ankara'daki Hacı Bayram Veli Üniversitesi'ne (Eski Gazi Üniversitesi) yaptığı bilimsel ziyareti sırasında üniversite ve milli kütüphanenin araştırma konusuyla ilgili içerikleriyle tanışarak, tez hocası Zakir Avşar'a danışmıştır.

Tezin yapısı ile konu seviyesi uygun olup, mantığı birbirlerini tamamlar niteliktedir.

Birinci bölümde, multimedya gazeteciliğinin bilimsel teorik altyapısı, araştırma yöntemleri belirlenmiştir. Multimedya gazeteciliğinin temel kaynağını internetin gelişimi ile irtibatlandırmaktadır. Yabancı kaynaklara atıfta bulunarak, Kazakistan'daki multimedya gazeteciliğinin günümüzdeki durumunu analiz etmiştir. Son yıllardaki kitle iletişim araçları sisteminde bilgi yayımı ve içeriğinde tespit edilen değişiklikleri saptamıştır. Yeni teknolojilerin internet ve kitle iletişim araçlarındaki konumu ve kullanımı araştırılmıştır.

Günümüzde multimedya gazeteciliğinde kullanılan usullerin entegrasyonu belirlenmiştir. Geleneksel gazetecilikte kullanılan usuller ile karşılaştırmalı birçok analiz yapması dikkat çekmektedir. Usullerle ilgili analizin sonunda kitleye bilgi sunmanın verimli formları belirlenmiştir. Etkin, kaliteli, profesyonel içerik sunmanın yolları araştırılmıştır. Bu bölümde bugünkü multimedya gazeteciliğinin araştırlması konusundaki başarılar ile eksikliklere değinilmiştir. Bu da tezin önemi daha da arttırmaktadır.

Tezin ikinci bölümünde multimedya gazeteciliğinde meydana gelen modern trendler ve metinsel transformasyon konuları irdelenmiştir. Yeni medyadaki blog türleri açıklanarak, toplumdaki bloggerlerin bilginin yayılmasındaki etkisinden bahsedilmiştir. Profesyonel ve amatör multimedya gazeteciliğinin içeriğinin farklılıklarını açıklamaya çalışmıştır. Kitle iletişim araçlarını internet ortamına uygun hale getirerek, bilgi dağıtımının verimli yolu olarak infografiğe özellikle değinerek, büyük içerikli verileri görselleştirmeye yönelik kurumsal araçlar üzerinde çalışmalar yürütülmüştür. İnteraktif teknolojilerin fırsatları incelenmiştir. Multimedya bilgi türleri metin, grafik, animasyon, ses, video içerik ve diğerlerini kendi aralarında bağlayarak, hipermedya teknolojisini bugünkü kitle iletişim araçlarının internetine uygun hale getirmenin yollarını sunmaktadır. Bununla birlikte hikaye anlatımı, internet haberciliği formatlarının özelliklerini belirleyerek, Kazakistan'da multimedya gazeteciliği geliştirmenin yollarını sunmuştur. Yabancı internet basınında kullanılan smart teknolojilerinin çalışma prensibini karşılaştırmalı analizler yaparak multimedya gazeteciliğin özellikleri sıralanmıştır.

Tezin üçüncü bölümünde Kazakistan'ın internet basınının hedef kitlesi analiz edilerek, sonuçları açıklanmaktadır. Bilgilendirici ve eğitici haberlerin dağıtımında yeni teknolojilerin kullanımını yüksek reytingli internet siteleri temelinde değerlendirerek, sonuçlarını açıklamaktadır. Multimedya gazeteciliğinin geleceğine ilişkin varsayım üreterek, sürükleyici ve açıklamalı videoların medya metnini çekici hale getirerek, olayı yeniden yorumlama fırsatı verdiğini teorik ve pratik olarak irdelemiştir. Yeni teknolojilerin kullanımı ile ilgili etik ve hukuki prensiplerin korunması, gerçek-kontrolü meselelerini gerçek olaylar örneğinde sunmuştur. Multimedya gazeteciliğinin sosyal-psikolojik yönleri araştırılarak, anket sonuçları sunulmuştur.

Aikerim Alimzhanova'nın tez çalışması tam olarak doktora tezi prensiplerine uygun olarak yazılmıştır. Araştırmacı tez konusu ile ilgili amaçlarına ulaşmış olup, çalışması yeni sonuçlar sunan ve tamamlanmış bir bilimsel araştırmadır. Çalışmanın sonucunda yazarın kendi önerileri ve fikirleri, bilimsel temeldeki netieleri birbirleriyle uyumludur.

Aikerim Alimzhanova'nın "Multimedya gazeteciliğinde yeni teknolojiler: oluşum, istisna ve estetik ilkeler" adlı doktora tez çalışmasının savunma için önerilebileceğini düşünüyorum.

Prof. Dr. Zakir AVŞAR
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İletişim Fakültesi Dekanı
(imza, mühür)

Т.С.
Анкара Қажы Байрам Вели Университеті
Байланыс Факультеті

Анкара, байланыс номері: +90 543 544 6638

www.ahbv.edu.tr/ e-mail: zakiravsar@gmail.com

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, журналистика факультеті, «6D050400 – журналистика» мамандығының докторанты Алимжанова Айкерим Болатовнаның «Мультимедиалық журналистикадағы жаңа технологиялар: генезис, ерекшелік, эстетикалық қағидаттар» атты диссертациясына

ПІКІР

Диссертант Айкерим Алимжанованың «Мультимедиалық журналистикадағы жаңа технологиялар: генезис, ерекшелік, эстетикалық қағидаттар» атты PhD докторлық диссертациясы толық орындалған жұмыс деуге болады. Зерттеу тақырыбына қатысты қазақ және ағылшын тілдерімен қатар орыс тіліндегі ғылыми еңбектерді зерделей отырып, ғылыми тұжырымдарды жұмыста орынды қолданғанын көреміз.

Алимжанова Айкерим зерттеу тақырыбы бойынша Анкара қаласындағы Хажы Байрам Вели (бұрынғы Гази) университетінде ғылыми іс-сапары барысында университеттің және ұлттық кітапхана қорымен танысты және ғылыми жетекшісі Закир Авчардан кеңес алды.

Диссертация құрылымы тақырыптың зерттелу деңгейіне сәйкес бір-бірімен логикалық байланыста құрылған.

Бірінші тарауында мультимедиалық журналистиканың ғылыми-теориялық зерттелуі, методологиялық негіздерін анықтаған. Мультимедиалық журналистиканың бастау көзін интернеттің дамуымен байланыстырған. Шетелдік дереккөздерге сүйене отырып, Қазақстандағы мультимедиалық журналистиканың қазіргі жағдайына сараптама жасаған. Соңғы жылдары бұқаралық ақпарат құралдары жүйесінде ақпаратты тарату мен контент жасаудағы өзгерістерді анықтаған. Жаңа технологиялардың интернет БАҚ-ғы орны мен қолданыс аясын зерттеген.

Бүгінгі мультимедиалық журналистикадағы жанрлардың интеграциясын анықтаған. Дәстүрлі журналистикадағы жанрлармен салыстырмалы талдаулар жүргізуі көп ізденісті байқатты. Жанрлық саралаудың нәтижесінде аудиторияға ақпарат жеткізудегі тиімді формалары анықталған. Оперативті, сапалы, кәсіби контент ұсынудың жолдары ұсынылған. Бұл тарауда қазіргі мультимедиалық журналистиканың зерттелуіндегі жетістіктер мен кемшін тұстарын атап өтеді. Диссертацияның көкейкестілігі осыдан көрінеді.

Диссертацияның екінші тарауында мультимедиалық журналистикадағы заманау трендтері мен мәтіндік трансформация мәселелері қозғалған. Жаңа

медиадағы блог түрлерін анықтап, қоғамдағы блогерлердің ақпарат таратудағы ықпалын, атқаратын қызметі туралы жан-жақты мәліметтер берген. Кәсіби және әуесқой мультимедиалық контенттің айырмашылықтарын анықтауға ұмтылған. Интернет БАҚ-қа лайықтап ақпарат берудің тиімді әдіс-тәсілі ретінде инфографикаға арнайы тоқталып, үлкен көлемді деректерді визуалдауға арналған корпоративтік құралдарға зерттеу жүргізген. Интерактивті технологиялардың мүмкіндіктерін анықтаған. Мультимедиалық ақпарат түрлері мәтін, графика, анимация, дыбыс, бейнеақпарат тағы басқаларын өзара байланыстыру нәтижесінде гипермедиа технологиясын бүгінгі интернет БАҚ-қа лайықтаудың бағыт-бағдарын ұсынған. Сонымен қатар сторителлинг, лонгрид форматтарының ерекшеліктерін айқындай отырып, Қазақстанда мультимедиалық редакцияларды дамытудың жолдары ұсынылған. Шетелдік интернет БАҚ-тағы смарт технологиялардың жұмыс істеу режиміне салыстырмалы талдаулар жүргізу арқылы мультимедиалық журналистиканың ерекшеліктерін анықтаған.

Дисертацияның үшінші тарауында Қазақстандық интернет БАҚ аудиториясына сараптама жасап, нәтижелерін ұсынған. Ақпараттық-танымдық, салалық сайттардағы жаңа технологиялардың қолданысын рейтингі жоғары сайттар негізінде талдап, нәтижелерін ұсынған. Мультимедиалық журналистиканың болашағына болжам жасап, иммерсивті видеолардың медиа мәтінді көріктендіріп, оқиғаны жаңаша баяндауға мүмкіндік беретінін теориялық және тәжірибелік тұрғыдан зерделеген. Жаңа технологияларды қолданудағы құқықтық-этикалық принциптердің сақталу деңгейін, фактчекинг мәселелерін нақты мысалдар негізінде ұсынған. Мультимедиалық журналистиканың әлеуметтік-психологиялық аспектілеріне зерттеу жүргізіп, сауалнама нәтижелерін ұсынған.

Айкерим Алимжанованың диссертациялық жұмысы толық PhD диссертациялық жұмыстың стандартына сай жазылған. Зерттеуші тақырыбы бойынша алға қойған мақсат-міндетіне жеткен, жаңа нәтижелері бар толық аяқталған ғылыми еңбек. Жұмыстың мазмұнында автордың жеке ұсыныстары мен пікірлері, ғылыми негіздегі қорытындылары бір-бірімен сабақтаса тұжырымдалған.

Диссертант Айкерим Алимжанованың «Мультимедиалық журналистикадағы жаңа технологиялар: генезис, ерекшелік, эстетикалық қағидаттар» атты диссертациялық жұмысын қорғауға ұсынуға болады деп есептеймін.

PhD, профессор Закир Авчар
Анкара Хажы Байрам Вели Университеті
Коммуникация факультеті қолы
Мөр: Қажы Байрам Вели Университеті
Байланыс Факультеті

Мен, Ахмедова Жамила Аманқызы № ИИН № 740501401616 (төл құжат № 025770003, Қазақстан Республикасының Әділет Министрлігінің 08.06.2010 ж., берілген), бұл құжат түпнұсқалығына сәйкестігін және дұрыс аударғандығына қолымды қойып растаймын.

Қолы Ахмедова Джамиля Аманкызы

«11» қазан 2019 жылы, мен Муталиева Диляра Рашидқызы Қазақстан Республикасының Әділет Министрлігінің Халыққа көмек және заңгерлік қызмет көрсетуді ұйымдастыру комитеті берген 03.10.205 жылы № 000252 мемлекеттік лицезиясының негізінде әрекет жасаушы Алматы қаласы нотариусы аудармашының Ахмедова Жәмиля Аманқызының түпнұсқалығын куәландырамын. Аудармашының жеке басы анықталды, әрекет қабілеттілігі және өкілеттілігі тексерілді.

Тізілімде № тіркелді 4812

Өндірілді 1338 теңге

Нотариус